

Els hereus d' 'Instint bàsic'

L'any cinematogràfic s'ha iniciat amb temperatures molt elevades. Hollywood ha recuperat la fórmula d' 'Instint bàsic' per a promoure internacionalment pel·lícules de contingut polèmic i forta càrrega eròtica que puguen generar un intens debat social.

Sharon Stone a 'Instint bàsic'. L'èxit d'aquest film ha conformat un model cinematogràfic de gran rendibilitat comercial.

Malgrat el clima de regressió moral i les darreres victòries polítiques dels sectors conservadors liderats pel nou president de la Cambra de Representats dels Estats Units, Newt Gingrich, la indústria cinematogràfica nord-americana ha començat l'any 1995 apostant fort per films amb controvertides escenes eròtiques com ara *El color de la noche* o *Acoso*. Després de *Forrest Gump* i dels darrers films d'animació de Walt Disney i Tim Burton estrenats durant les vacances de Nadal, Hollywood torna a emprar la rendible recepta d'*Instint bàsic* per a recuperar audiència entre el públic adult.

Per a aconseguir un èxit de recaptació com el del thriller eròtic on Sharon Stone es va convertir en el *sex-symbol* de primera dels noranta, és fonamental buscar un guió o l'adaptació cinematogràfica d'un *best-seller* sobre un tema que desperte les protestes de certes minories o una agitada controvèrsia als mitjans de comunicació. També és necessari escollir com a protagonista de la història una parella d'estrelles cotitzades de Hollywood sense por de l'escàndol i amb una coneguda i comentada trajectòria pública que pugui ser aprofitada posteriorment en la campanya de promoció del film. Abans de finalitzar el rodatge, els estudis han de distribuir a la premsa fotografies de les escenes més atrevides de la pel·lícula per tal d'intentar crear un clima previ d'expectació morbosa entre el públic. Aquesta ofensiva publicitària a vegades s'inicia quan la pel·lícula és tan sols un projecte o una idea que circula pels despatxos de les grans productores com en el cas de l'adaptació cinematogràfica de *Disclosure* (*Acoso*, editat en català amb el títol de *Persecució sexual*), el darrer *best-seller* de Michael Crichton, l'autor de *Parc Juràssic* i *Sol naixent*.

L'excepció no confirma la regla. *Parc Juràssic* és de moment la pel·lícula més taquillera de la història del cinema i un dels llibres de major difusió mundial en els últims anys, amb nou milions d'exemplars venuts tan sols als Estats Units. Després de l'èxit de la novel·la i el film sobre dinosaures creats per enginyeria genètica, Michael Crichton va escriure *Persecució sexual* sense deixar de pensar en l'adaptació al cinema i en els milionaris beneficis de la venda dels drets d'autor. Per això en la novel·la va combinar amb un gran sentit de l'oportunitat el fascinant món de la realitat virtual i les lluites internes en les empreses d'alta tecnologia amb un insòlit cas de persecució sexual basat en un incident real: l'executiu d'una companyia in-

formàtica de Seattle és encalçat per la nova directora del seu departament amb la qual va mantenir una efímera relació sentimental en el passat. Crichton va buscar de manera deliberada la controvèrsia triant un cas tan excepcional com a punt de partida del seu llibre. L'autor era conscient de les protestes que generaria entre els col·lectius feministes aquesta anòmala situació on l'home és qui pateix la persecució sexual de la dona. El polèmic incident, la concepció dels personatges i l'espectacular resolució de la intriga ja anunciaven la realització d'una ambiciosa pel·lícula d'elevat pressupost. La novel·la quasi podia ser llegida com l'extens guió literari d'un sofisticat *techo-thriller* eròtic amb complexos efectes especials.

Quan encara no s'havia esgotat la primera edició de *Persecució sexual* als Estats Units, Warner Brothers va anunciar la compra de la novel·la per a realitzar la immediata adaptació cinematogràfica. A més de rebre 460 milions de pessetes pels drets d'autor, Crichton també negocià la seua participació en el projecte com a productor. Abans de tenir escrit el guió, la Warner va escollir l'irregular Barry Levinson com a director i va contractar Michael Douglas per 1.600 milions de pessetes per a interpretar el personatge de l'executiu encalçat.

La Warner no va tenir dubtes sobre l'elecció de Douglas com a protagonista perquè en els últims anys l'actor s'ha especialitzat en papers conflictius i d'una alta càrrega eròtica. Els aficionats al cinema encara recorden les seues intervencions en pel·lícules molt discutides per la seua visió del sexe i la relació de parella com *Atracció fatal* (1987) *La guerra de los Rose* (1989) i *Instint bàsic* (1991). El públic també recorda, però, que fa un parell d'anys la premsa sensacionalista va comentar l'ingrés de Douglas en un centre hospitalari per tal de curar-se d'una suposada addicció al sexe que havia posat en perill el seu matrimoni. Aquesta singular patologia ha estat novament comentada amb l'estrena d'*Acoso*. Tots els reportatges periodístics sobre la pel·lícula destaquen amb certa ironia el fet que un addicte al sexe pugui interpretar el paper d'un home perseguit sexualment. Cansat de les burlas de la premsa, Michael Douglas va aprofitar la presentació del film a Los Angeles per a donar per fi la seua versió dels fets. Segons el testimoni de l'actor l'any 1992 va ingressar voluntàriament al Sierra Tucson Center per tractar els efectes de vint anys d'excés de treball i un problema d'alcoholisme.

L'elecció de l'actriu que havia d'interpretar el personatge de Meredith Johnson, la maquiavèlica seductora de Michael Douglas, va ser més difícil. Els estudis pensaren inicialment en Geena Davis, una actriu amb personalitat que podia encaixar perfectament en el paper d'una dona independent i sense prejudicis morals com va demostrar en *Thelma i Louise*. Els

directrius de la Warner buscaven, però, una estrella amb una imatge eròtica més explosiva, en l'estil de Sharon Stone o Kim Basinger. Finalment, la Warner va escollir Demi Moore com a protagonista femenina del film. La dona de Bruce Willis ha pogut deixar el discret paper de secundària dels seus inicis per a convertir-se en tota una estrella gràcies a la seua habilitat per guanyar-se un lloc en pel·lícules comercials com *Ghost* o *Una proposició indecent*. L'actriu havia ofert en aquest film una imatge molt sexual per tal d'intentar justificar l'absurda controvèrsia promocional sobre el dilema moral de guanyar un milió de dòlars a canvi d'una nit de passió amb un estrany. Demi Moore ha demostrat també una gran capacitat per a convertir-se en el centre d'atracció dels mitjans de comunicació. La seua fotografia nua i embarassada en la portada de la revista *Vanity Fair* va provocar un considerable escàndol entre la conservadora opinió pública nord-americana però va contribuir a consolidar definitivament l'actriu com una de les principals estrelles de la dècada dels noranta.

Des de l'estrena d'*Acoso* als Estats Units a començament de desembre de l'any passat, tant Michael Crichton com Michael Douglas i Demi Moore no han deixat de concedir entrevistes als periòdics, revistes i televisions de tot el món. Tots els mitjans de comunicació s'han interessat de sobte pel fenomen de la persecució sexual i intenten aconseguir una entrevista exclusiva amb un dels protagonistes. L'edició de gener de la popular *Vanity Fair* dedica la portada i les pàgines centrals a Michael Douglas, que toma a parlar de la seua comentada addicció al sexe mentre que una sensual i juvenil Demi Moore ocupa la portada de *Rolling Stone*. L'escena eròtica que desencadena tota la intriga ha estat escollida com la imatge promocional del film. Per això no és estrany que els periodistes vulgen conèixer els detalls més íntims de l'encon-

'El color de la noche', protagonitzada per Bruce Willis i Jane March, va començar a fer promoció del seu contingut abans de la finalització del rodatge. Per a aconseguir un èxit de recaptació com el d'*Instint bàsic*, és fonamental buscar un guió o l'adaptació cinematogràfica d'un best-seller sobre un tema que desperte les protestes de certes minories o una agitada controvèrsia als mitjans de comunicació i també és necessari escollir com a protagonista de la història una parella d'estrelles cotitzades de Hollywood sense por de l'escàndol i amb una coneguda i comentada trajectòria pública.

tre passional entre la senyora Willis i el rehabilitat Michael Douglas. Aquesta curiositat morbosa forma part de l'estratègia del film, encara que la comentada escena de sexe siga tan sols una calculada coreografia amb escassa credibilitat.

Els efectes de la intensa campanya de promoció han estat immediats: *Acoso* va recaptar als Estats Units més de 1.300 milions de pessetes durant el primer cap de setmana d'exhibició (del 9 a l'11 de desembre de l'any passat). Com en el cas d'*Instint bàsic*, els agressius atacs personals de la NOW (Associació Nacional de Dones dels Estats Units) contra Michael Douglas i Michael Crichton han contribuït a augmentar l'interès del públic per la pel·lícula.

Els atributs prohibits. Els productors d'*El color de la noche*, estrenada recentment a Europa, decidiren iniciar la seua promoció durant el mateix rodatge mitjançant la filtració a la premsa de les fotografies més suggestives de les escenes de sexe entre Bruce Willis i la jove actriu anglesa Jane March. Uns mesos després, en el passat Festival de Cannes, els crítics i periodistes de tot el món pogueren assistir a la projecció de la versió integral del film que contenia més de deu minuts d'atrevides escenes eròtiques i un contundent nu frontal de Bruce Willis.

Abans de l'estrena als Estats Units d'aquest thriller eròtic dirigit per Richard Rush, les escenes més conflictives foren convenientment retallades per a obtenir la classificació de la Motion Picture Association of America (MPAA). Sense aquesta influent, però no obligatòria classificació moral, l'exhibició de la pel·lícula hauria quedat restringida a un reduït nombre de sales independents de Nova York i Los Angeles. Els vuit minuts suprimits de la versió americana inclouen els plans on es poden contemplar de forma fugaç els genitals de Bruce Willis. La moral dels nord-americans és certament paradoxal: són els majors productors i consumidors de pornografia i al mateix temps s'escandalitzen de la presència d'un possible nu frontal masculí en una pel·lícula convencional.

Malgrat les conegudes preferències pel Partit Republicà de Bruce Willis, durant la promoció del film, ha adoptat una postura molt liberal i ha criticat la indústria cinematogràfica del seu país qualificant-la d'hipocrita, misògina i sexista per permetre tan sols els nus femenins.

Quan tan sols tenia 17 anys, Jane March va demostrar la seua precocitat i manca de prejudicis protagonitzant agosarades escenes eròtiques en *L'amant* de Jean Jacques Annaud. L'èxit de l'adaptació cinematogràfica de la novel·la de Marguerite Duras va representar el llançament internacional d'aquesta petita actriu que des de fa un parell d'anys intenta obrir-se camí als Estats Units. *El color de la noche* ha estat l'oportunitat que buscava de treballar en una produc-

'Acoso' va recaptar als Estats Units més de 1.300 milions de pessetes durant el primer cap de setmana d'exhibició. Michael Crichton, l'autor de Parc Juràssic, va buscar de manera deliberada la controvèrsia, ja que era conscient de les protestes que generaria entre els col·lectius feministes aquesta anòmala situació on l'home és qui pateix la persecució sexual de la dona.

ció de Hollywood amb actors reconeguts com Bruce Willis o la veterana Lesley Ann Warren. Per això possiblement Jane March no ha pogut rebutjar les escenes de sexe que figuraven al guió de la pel·lícula. L'actriu sembla resignada a continuar encasellada en papers eròtics fins que no puga consolidar la seua carrera en el competitiu món del cinema nord-americà.

La censura de les escenes més fortes també ha produït una polèmica molt beneficiosa per a la recaptació a Europa. La pel·lícula s'ha estrenat a França i Gran Bretanya amb certs retalls i tan sols al nostre país s'ha pogut mantenir la versió integral amb el nu frontal de Willis i les escenes de lesbianisme entre la March i Lesley Ann Warren.

El retorn de les consagrades. La febre de sexe que pateix Hollywood sembla que encara continuarà per uns quants mesos. Les novetats cinematogràfiques més esperades als Estats Units per a la primavera són l'estrena de les pel·lícules on Sharon Stone, Jessica Lange, Faye Dunaway i Nicole Kidman protagonitzen escenes eròtiques.

Després de la fulgurant consagració com a *sex-symbol* de la dècada, Sharon Stone ha intentat repetir sense massa sort l'èxit d'*Instint bàsic* en altres produccions de característiques similars per tal de mantenir la condició de mite eròtic. En *Casino*, el darrer film de Martin Scorsese sobre la màfia de Las Vegas, Stone comparteix el llit amb Robert de Niro (el marit), Joe Pesci (l'amic del marit) i James Woods (l'amant). L'aparellament de la sensual Sharon Stone amb actors de físic tan poc suggestiu com Pesci i Woods ha generat tot tipus de comentaris corrosius entre la premsa sensacionalista nord-americana.

Considerada com una de les actrius més atractives dels vuitanta, Jessica Lange va renegar de la seua condició de *sex-symbol* quan va conèixer l'actor i autor teatral Sam Sheppard. La veterana actriu sols s'ha despullat al llarg de la seua carrera per rigoreses exigències del guió, com en el cas de *Frances* (1982). En *Rob boy*, una pel·lícula d'època sobre l'heroi nacional escocès, la història justifica que la senyora Lange tinga un apassionat encontre amb Liam Neeson i posteriorment siga violada pel pervers Tim Roth.

Malgrat haver superat els cinquanta anys,

Faye Dunaway no té inconvenient a exhibir breument una part de la seua anatomia i a protagonitzar una escena de sexe crepuscular amb un recuperat Marlon Brando en *Don Juan de Marco*. En tot cas les escenes de més erotisme estan protagonitzades per Johnny Deep. En aquest film el galant de la generació "X" és un jove obsessionat per conquerir tota classe de dones.

En *To Die For*, una comèdia d'humor negre dirigida per Gus Van Sant, l'estilitzada dona de Tom Cruise, Nicoole Kidman, sedueix un parell d'adolescents i ensenya un curiós tatuatge situat en el seu pit. L'exhibició d'aquest senyal íntim sembla que no ha agradat gens el seu home, que va demanar la contractació d'una doble per a les escenes més compromeses.

Després d'haver publicat *Entrevista amb el vampir*, Anne Rice va publicar amb pseudònim *Exit to Eden*, una tortuosa història de sadomasoquisme ambientada en un hotel de luxe. L'adaptació cinematogràfica de la novel·la ha estat dirigida per Gary Marshall i té com a principal protagonista Dana Delany, coneguda per la seua participació en la sèrie televisiva *Doctor en Alaska*. La model somali Iman, l'actual dona de David Bowie, és un altre dels atractius d'aquesta producció on prolifera el cuir negre i la llenceria més provocativa.

El director holandès Paul Verhoeven ha tornat al cinema després de quasi quatre anys d'inactivitat amb l'adaptació d'una novel·la de Joe Eszterhas, l'autor d'*Instint bàsic*. Protagonitzada per dues actrius tan poc conegudes com Elizabeth Berkley i Gina Gershon, *Showgirls* és una història d'intriga i erotisme sobre el món de les artistes de cabaret.

Precursor del cinema eròtic durant els anys seixanta, Russ Meyer ha tornat a ser notícia amb la proliferació de produccions de clara vocació sexual. Los Angeles té des de fa uns mesos un festival que porta el nom d'aquest realitzador obsessionat per les actrius de grans perímetres pectorals i a Nova York es programen cicles amb els títols més destacats de la seua filmografia. Al Regne Unit, la National Film Theater de Londres li acaba d'organitzar un fastuós homenatge com a reconeixement de la seua llarga trajectòria dins del cinema de sèrie B. Elogiat per realitzadors tan heterodoxos com Quentin Tarantino o John Waters, Meyer ha presentat recentment una nova versió del clàssic *Faster, Pussycat, Kill Kill* (1965). Durant el Festival Cinematogràfic de Los Angeles aquest violent *road-movie* ha estat considerat per la crítica com la versió dels anys seixanta de *Thelma i Louise*. Malgrat els quinze anys d'inactivitat artística, Meyer prepara el llançament de la seua apassionant autobiografia: *A pit descobert: Vida i amors de Russ Meyer*. Els seguidors del realitzador segurament voldrien conèixer certs detalls de la seua agitada vida sentimental.

Lluc Soler

Filmoteca

de la Generalitat de Catalunya

PROGRAMACIÓ DE COMARQUES

Setmana 27 febrer al 5 març 1995

Cicle: Films Catalans a la Carta

- Dilluns, 27 **LLEIDA.** Centre Cultural Fundació La Caixa. 22.30 hores:
L'amant bilingüe, de Vicente Aranda, V.C.E.
- GIRONA.** Casa de Cultura de Girona. 20 hores:
Els mars del sud, de Manuel Esteban Marquilles. V.C.
- Dimarts, 28 **TORTOSA.** Cinema Fèmina. 22.30 hores:
Un negre amb un saxo, de Francesc Bellmunt. V.C.
- TARRAGONA.** Sala Caixa de Tarragona. 20 hores:
L'última frontera, de Manuel Cussó-Ferrer. V.C.
- FIGUERES.** Teatre Municipal El Jardí. 21.00 hores:
Monturiol, el senyor del mar, de Francesc Bellmunt. V.C.
- OLOT.** Teatre Principal d'Olot, 22 hores:
La teranyina, d'Antoni Verdaguer. V.C.
- TERRASSA.** Centre Cultural Caixa de Terrassa. 22 hores:
Jamón, Jamón, de Bigas Luna. V.E.
- Dijous, 2 **VIC.** Teatre Atlàntida. 22 hores:
Un submarí a les estovalles, d'Ignasi P. Ferré. V.C.
- CAMBRILS.** Cinema Municipal Rambla. 22.30 hores:
Putxa misèria, de Ventura Pons. V.C.
- Dissabte, 4 **MANRESA.** Cinema Sala Ciutat de Manresa. 22 hores:
La banyera, de Jesús Garay. V.C.